

Riktlinje om kryptorkism hos hund

Riktlinjen antagen 2018

Reviderad 2020

Granskad senast 2020

Det har inkommit en frågeställning till normgruppen om det kan anses veterinärmedicinskt motiverat att preventivt operera bort en inte uppenbart förändrad kryptorkid testikel och lämna den descenderade testikeln i scrotum dvs inte kastrera patienten. Enligt djurskyddslagen (2018:1192) 4 kap 2 § får kirurgi endast utföras när det föreligger veterinärmedicinska skäl, men kastration utgör enligt djurskyddsförordningen (2019:66) 4 kap 1 § ett undantag.

Hos hundar är testiklarna vanligtvis belägna i scrotum inom 8 veckor efter födseln. Hos vissa individer kan det dock dröja upp till 6 månader innan båda testiklarna vandrat ner (1). Monorkism/anorkism (avsaknad av en eller båda testiklarna) är en potentiell differentialdiagnos men är ovanligt förekommande.

Prevalensen kryptorkism är angiven till mellan 1-7% beroende på vilken population som undersökts (2, 3). Små raser löper generellt en högre risk (3, 4).

Kryptorkism är ärftligt (4). Individer med ärftliga sjukdomar ska, enligt Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2019:28) om hållande av hund och katt 1 kap 24 § 1 p, inte användas i avel.

Kryptorkism medför en 10-13 gångers ökad risk för tumöromvandling av abdominell/inguinal testikel och incidensen av tumöromvandlade testiklar har angivits till mellan 9,2-13,6 % bland kryptorkida patienter (3, 5, 6). Hos yngre hundar (< 6 år) är neoplastisk omvandling av kryptorkid testikel ovanlig (7).

Det är vanligt förekommande att neoplastiska förändringar sker i båda testiklarna (hos 43% av interstitiella tumörer, 18% av seminom och 11% av sertolicellstumörer). Neoplasin i kontralateral testikel har inte alltid gått att palpera (8).

De flesta testikeltumörerna (> 90 %) är benigna och i fall där metastasering skett har primärtumören varit palpabel (8).

En neoplastiskt förändrad testikel är mer torsionsbenägen (9).

Om en testikel befinner sig i scrotum kan denna användas som kontroll då den kan bli förändrad (mindre och sladdrigare) vid en hormonproducerande tumör i en icke palpabel testikel. Andra möjliga kliniska tecken att bevaka är feminisering, hudförändringar, benmärgssuppression, buksmärta och ev. beteendeförändringar.

Normgruppens rekommendation

Normgruppen anser att kryptorkism inte behöver föranleda kirurgisk åtgärd.

Om kryptorkismen inte åtgärdas bör djurägaren informeras om de ökade riskerna och kliniska tecken på neoplasia och torsion.

Väljs kirurgisk åtgärd är kastration (avlägsnande av båda testiklarna) normalt behandlingen. I enstaka fall uppstår önskemål om att endast avlägsna den felaktigt belägna testikeln men

undvika kastration. Då kryptorkism trots allt innebär en ökad risk för neoplasi och torsion anser normgruppen att enkelsidig extirpation är veterinärmedicinskt motiverat. Det bör dock endast ske i undantagsfall och efter en individuell risk/nytta bedömning och en ingående diskussion med ägaren.

Då kryptorkism anses ärftlig ska dessa djur inte användas i avel.

Vid extirpation av en misstänkt neoplastiskt förändrad testikel bör båda testiklarna avlägsnas även om endast en makroskopiskt bedöms vara neoplastiskt omvandlad. Detta då risken för bilateral involvering är påtaglig.

Referenser:

1. Romagnoli SE. Canine cryptorchidism. The Veterinary clinics of North America Small animal practice. 1991;21(3):533-544.
2. Yates D, Hayes G, Heffernan M, et al. Incidence of cryptorchidism in dogs and cats. The Veterinary record. 2003;152(16):502-504.
3. Hayes HM, Wilson GP, Pendergrass TW, et al. Canine cryptorchism and subsequent testicular neoplasia: Case-control study with epidemiologic update. Teratology. 1985;32(1):51-56.
4. Pendergrass TW, Hayes HM. Cryptorchism and related defects in dogs: Epidemiologic comparisons with man. Teratology. 1975;12(1):51-55.
5. Hayes HM, Jr., Pendergrass TW. Canine testicular tumors: epidemiologic features of 410 dogs. International journal of cancer. 1976;18(4):482-487.
6. Liao AT, Chu PY, Yeh LS, et al. A 12-year retrospective study of canine testicular tumors. The Journal of veterinary medical science. 2009;71(7):919-923.
7. Reif JS, Maguire TG, Kenney RM, et al. A cohort study of canine testicular neoplasia. Journal of the American Veterinary Medical Association. 1979;175(7):719-723.
8. Dow C. Testicular tumours in the dog. Journal of comparative pathology. 1962;72:247-265.
9. Pearson H, Kelly DF. Testicular torsion in the dog: a review of 13 cases. The Veterinary record. 1975;97(11):200-204.

Kontaktperson för riktlinjen:

Sammanställande i Normgruppen